

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.

1903 Budapest, Pf.: 314/15.

Telefon: (06-1) 443-5573, Telefax: (06-1) 443-5733

BM telefon: 33-104, 33-140, BM telefax: 33-133

E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 29000/105/566/ /2012. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása

H A T Á R O Z A T

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva (továbbiakban: panaszos) **alatti lakosnak a dr. jogi képviselő** által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) 332/2012. (X. 17.) számú állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panasznak a szolgálati fellépés módja, az előállítás időtartama, az előállítás megszüntetését követően alkalmazott alkoholszonda és a bilincselés jogszerűtlen alkalmazása tekintetében

h e l y t a d o k,

minden egyéb tekintetben a panaszt

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdésére, valamint a 109. § (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Törvényszéknek címezve (1539 Budapest, Pf.: 632.) – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Törvényszékhez (1027 Budapest, Csalogány u. 47-49.) is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) panaszos
- 2) jogi képviselő
- 3) Független Rendészeti Panasztestület
- 4) Hajdú-Bihar Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője
- 5) Irattár

INDOKOLÁS

I.

A panaszos 2012. április 4-én, a Debreceni Rendőrkapitányságon, az előállítását követően kiállított igazoláson jelezte, hogy a vele szemben fogantatosított rendőri intézkedés ellen panaszja van, majd a 2012. május 10-én fogantatosított iratismertetés alkalmával kérte, hogy a panaszát a Panasztestület vizsgálja ki.

A meghallgatásakor felvett jegyzőkönyv szerint, a panaszos 2012. április 4-én 11.00 óra körüli időben Debrecenben, a Petőfi téren lévő nagyállomás előtti villamos végállomásnál egyedül, gyalogosan közlekedett, amikor három rendőr jelent meg vele szemben. Az egyik rendőr megállt és a következőket mondta a panaszosnak: "Álljál meg te köcsög gyerek!". A panaszos megállt és a rendőri megszólítást kifogásolta, melyre azt a választ kapta, hogy ne „pofázzon”, hanem igazolja magát. A panaszos a személyi igazolványát tartalmazó műanyag tokot átadta azzal, hogy az igazolványa korábban kettétört, és kérte a rendőrt, hogy vegye ki a tokból, illetve vigyázzon, mert szét fog esni. A rendőr erre ismét felszólította a panaszost, hogy ne „pofázzon”, hanem csinálja azt, amire kéri, melyet követően a panaszos az igazolványát átadta. A rendőr a nyilvántartón keresztül az adatokat leellenőrizte. A panaszos jelezte, hogy mennie kellene, mivel indul a busza, melyet követően a rendőr mellkason vágta, majd a ruháját megragadva közel húzta magához és közölte, hogy addig marad, ameddig ő mondja. Ezt követően megfogta a panaszos karját, majd közölte, hogy „szopni fogsz”, és elindultak gyalog a rendőrsre. A panaszos útközben jelezte, hogy fáj a karja, azonban a rendőr nem engedett a fogáson, majd megbilincselte és az órsőn a radiátor mellé állította. A panaszos ismét szólt, hogy szoros a bilincs, de a rendőr trágár szavakat használva nem lazított rajta. Megkérdezte, hogy mi a panaszos foglalkozása, mire a panaszos mondta, hogy egyetemi hallgató. A rendőr erre azt válaszolta, hogy „mit hazudgálsz te buzi köcsög, cigány gyerek”. A panaszos kikérte magának ezt a stílust és közölte, hogy fel fogja jelenteni, mire a rendőr azt válaszolta, hogy „ügysem fognak neki hinni”.

Az előállítást követően átvitték gépkocsival a panaszost a Debreceni Rendőrkapitányságra, ahol az előállítóban helyezték el. Az ügyeletes rendőrtisztnek megmutatta a sérüléseit, melyről a rendőrök fényképet készítettek, majd a meghallgatását követően az előállítását megszüntették. Szondát fűjattak vele, melynek szükségessége nem volt egyértelmű a számára. Az előállításról szóló igazolást részére átadták.

A panaszos sérelmezte, hogy akarata ellenére két rendőr a sérülései miatt kórházba szállította, illetve az egészségügyi intézményben végig „őrizték”. A látélet kiadását követően visszashallították a rendőrkapitányságra, ahol egy „parancsnok” még egyszer meghallgatta a rendőr által elkövetett bántalmazással kapcsolatos sérelmeit, majd kb. 19.31 órakor szabadon bocsátották.

A panaszos jogi képviselője 2012. június 25-én megküldte a képviseletet igazoló meghatalmazást, az előállítás időtartamáról kiállított igazolást és a sérüléssel kapcsolatos dokumentációt a Panasztestület részére. 2012. augusztus 6-án a szabálysértési iratokat csatolta, illetve 2012. október 1-jén levélben nyilatkozott arról, hogy nem járul hozzá ahhoz, hogy a Panasztestület az állásfoglalást közzétegye.

A panaszos a vele szemben fogantatosított rendőri intézkedéssel kapcsolatban az alábbiakat sérelmezte:

1. A panaszos a szolgálati fellépés módját kifogásolta.
2. A panaszos az igazoltatása jogszerűségét kérdőjelezte meg.
3. A panaszos sérelmezte az előállítását.

4. A panaszos sérelmezte, hogy az előállítás időtartamáról szóló igazoláson lévő szabadítási időpont – állítása szerint – nem felel meg a valóságnak, valamint az előállítás megszüntetését követően alkoholszondát alkalmaztak vele szemben.
5. A panaszos sérelmezte a testi kényszer alkalmazását.
6. A panaszos nehezményezte a bilincs alkalmazásának indokát.
7. A panaszos sérelmezte az intézkedő rendőr modorát és hangnemét.
8. A panaszos sérelmezte, hogy a rendőri intézkedés során több sérülése is keletkezett.

A Panasztestület álláspontja szerint, a vizsgált ügyben nem történt alapjogsértés maga az igazoltatás, az előállítás ténye és a testi kényszer alkalmazása miatt. Azon kifogást illetően, miszerint a panaszosnak sérülései származtak a rendőri bántalmazásból és a testi kényszer alkalmazásából, a Panasztestület alapjogsértést nem állapított meg, illetve abban a kérdésben nem tudott állást foglalni, hogy a rendőr ráütött volna a panaszos mellkasára.

A Panasztestület megállapította, hogy sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz, személyes szabadsághoz és emberi méltósághoz való joga a szolgálati fellépés kapcsán tapasztalt kötelességszegés, az előállítás időtartama, az előállítást követően alkalmazott további intézkedéskor és a bilincsalkalmazás miatt.

Összességében a Panasztestület súlyos alapjogsérelmet megállapító állásfoglalást hozott.

II.

A Ket. 50. § (1) bekezdésében foglalt tényállás tisztázási kötelezettség keretében a hatóság az alábbi bizonyítási eszközök tartalmát vette figyelembe:

- a Debreceni Rendőrkapitányság Bevetési Osztály Bűnügyi Csoport IV. váltás 09010/8550/2012/id. számú 2012. április 4-én kelt jegyzőkönyve a panaszos meghallgatásáról;
- a panaszos 2012. május 14-én kelt a Debreceni Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályának címzett levele;
- 2012. június 25-én kelt ügyvédi meghatalmazás;
- a Kenézy Kórház Traumatológiai és Kézsebészeti Osztály orvosának 2012. június 12-én kelt tájékoztatása;
- a Debreceni Városi Bíróság 75.Szk.1807/2012/2. számú, 2012.június 19-én kelt végzése;
- a panaszos 2012. október 1-jén kelt levele;
- a Debreceni Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Belváros – Tócoskert Rendőrőrs előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló 09010/8550/2012/id. számú. 2012. április 4-én kelt jelentése;
- a Debreceni Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Belváros – Tócoskert Rendőrőrs 09010/8602/2012/id. számú 2012. április 4-én kelt jelentése;
- a Debreceni Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Belváros – Tócoskert Rendőrőrs 09010/8597/2012/id. számú, 2012. április 4-én kelt jelentése;
- a Debreceni Rendőrkapitányság vezetőjének 09010/8651/2012/id. számú 2012. április 5-én kelt összefoglaló jelentése;
- a Debreceni Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály 09010-105/71-1/2012.P. számú 2012. április 21-én kelt jegyzőkönyve;
- a Debreceni Rendőrkapitányság vezetőjének 09010/6764/2012.ált. számú 2012. április 5-én kelt jelentése;
- a Debreceni Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály 09010-105/71-1/2012/P. 2012. április 21-én kelt jegyzőkönyve;

- a Debreceni Rendőrkapitányság vezetőjének 09010/6764/2012.ált. számú 2012. április 5-én kelt jelentése;
- a Debreceni Rendőrkapitányság vezetőjének 09010/6764-7/2012.ált. számú, 2012. április 30-án kelt jelentése;
- a Debreceni Rendőrkapitányság vezetőjének 09010-105/71-20/2012.P. számú 2012. augusztus 13-án kelt tájékoztató levele;
- a Debreceni Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Belváros Rendőrőrs 2012. április 4-én kelt igazolása a rendőrségi előállítás időtartalmáról;
- 1 db 2012. április 4-én kelt jegyzék a letéti tárgyakról;
- 3 db ambuláns lap;
- személyi igazolvány és ügyintézési időpontot tartalmazó szelvény másolata;
- térfigyelő kamera felvételei;
- fényképfelvételek.

A panaszbeadvány és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján vizsgálat tárgyává tettem a rendőri intézkedés jogszerűségét, azaz azt, hogy az intézkedő rendőr betartotta-e a szolgálati fellépésre vonatkozó előírásokat, illetve a megfelelő jogalap és az arányosság követelményének szem előtt tartásával került-e sor a panaszos előállítására, a testi kényszer és a bilincs alkalmazására, valamint megfelelő hangnemben beszéltek-e a rendőrök a panaszossal.

III.

A panaszeljáráásban mindenekelőtt azt vizsgáltam, hogy a hatáskör alapján valamennyi panaszosi sérelem kivizsgálása elvégezhető-e.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdése szerint, akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el.

Az idézett rendelkezés értelmében ezen eljárás hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. A fentiekből következik, hogy a panasz eljárás során a rendőrségnek nem terjed ki a jogköre annak vizsgálatára, hogy az intézkedő rendőr bántalmazta-e a panaszost az intézkedés során. Ez olyan kérdés, amely a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény hatálya alá tartozik, illetve ennek vizsgálata túl nyúlik a rendőrség hatáskörén.

A fentiekre figyelemmel ezen eljárásnak nem állt módjában vizsgálni a panaszos azon sérelmeit, amelyek a rendőr által az intézkedés során elkövetett bántalmazással voltak kapcsolatosak.

1.) A panaszos sérelmezte a szolgálati fellépés módját.

Az Rtv. 20. § (2) bekezdés alapján, „A rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.”

A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 5. § (1) bekezdése szerint, „*az intézkedést a rendőr - az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően - a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelgéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja.*

(2) A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel az (1) bekezdésben meghatározottak intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.”

A panaszos a meghallgatásakor elmondta, hogy a rendőr nem a jogszabályban előírtaknak megfelelően kezdte meg vele szemben az intézkedést, illetve a panaszost megalázó kifejezésekkel illette. (ld. 2. oldal I. fejezet) A rendőr az intézkedés megkezdése előtt azt sem említette, hogy milyen indokkal igazolta meg és azt sem, hogy elő fogja állítani.

A rendőr jelentéséből az állapítható meg, hogy a jogszabályban foglaltaknak megfelelően kezdte meg az intézkedést. A Debreceni Rendőrkapitányság vezetőjének 09010-105/71-20/2012.P. számú válasza azonban ellentmond ennek. Az ellentmondás feloldása céljából, szakszerűtlen intézkedés gyanúja miatt az intézkedő rendőrrel szemben fegyelmi eljárás elrendelésére került sor.

Az intézkedő rendőr jelentése szerint, az intézkedés megkezdésekor a panaszosnak köszönt, megállásra szólította fel, továbbá közölte, hogy az ország egész területére elrendelt fokozott ellenőrzés miatt kezdeményezi az intézkedést. Maga a rendőr sem rögzítette, hogy azonosította volna magát, szemben a panaszos állításával, mely szerint nem köszönt és az igazoltatás célját nem mondta meg. A rendőrségi iratokból azonban az derül ki, hogy az igazoltatás valós célja nem a fokozott ellenőrzés elrendelése volt, hanem egy rendőrségre tett bejelentés, mely szerint egy férfi felpofozott egy nőt.

A telefonon tett bejelentést az őrs szolgálatparancsnoka, r. ftörm. fogadta. A bejelentő elmondása szerint a Debrecen, MÁV állomás indulási oldal bejárata előtti járdaszakaszon verekedés van folyamatban, egy nőt bántalmaz egy férfi, oly módon, hogy több alkalommal ökölrel arcon ütötte.

A szolgálatparancsnok a helyszínre irányította az őrsön tartózkodó, írásos tevékenységet végző r. zls., r. ftörm. r. törm. és pr.örm., illetve megerősítő erőként a rendőrőrs működési területén gépkocsizó járőrszolgálatot ellátó r. örm. és r. örm. kollégákat.

A rendőrök a bejelentésben megjelölt helyszínen már nem észlelték a verekedést, így adatgyűjtést végeztek az indulási és az érkezési oldal között elhelyezett padon ülő személyektől. Meghallgatott személyek elmondták, hogy látták a verekedést, de a résztvevők már eltávoztak Debrecen, Petőfi tér 10. szám irányába, feltehetőleg a Petőfi presszó elnevezésű vendéglátó egységbe mentek. A tanúk a verekedésben részt vevő személyekről részletes személy- és ruházatleírást adtak.

A r. zls. a MÁV állomás indulási oldalánál lévő bejáratnál lévő gyalogos átkelőhelyen átmenve figyelt fel egy vele szemben közlekedő személyre, a panaszosra. A rendőr hasonlóságot vélt felfedezni a panaszos és az elkövető személyére adott leírás között, illetve úgy értékelte, hogy a panaszos el kívánja kerülni a rendőröket, ezért megállította és intézkedést foganatosított vele szemben. A fentiekből is megállapítható, hogy a fokozott ellenőrzésre való hivatkozás nem egyezett meg az intézkedés valós céljával.

A szolgálati fellépésre vonatkozó szabályok betartásának elmulasztása miatt a panaszosnak **helyt adok.**

2.) *A panaszos megkérdőjelezte az igazoltatása jogszerűségét.*

Az Rtv. 29. § (1) bek. a.) és b.) pontja értelmében, „*A rendőr a feladata ellátása során a) igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani, valamint*

b) az igazoltatott személyt - annak választása szerint - lakcímének, tartózkodási helyének a lakcímet igazoló hatósági igazolvánnyal vagy más alkalmas dokumentummal történő igazolására, vagy a lakcímre, tartózkodási helyre vonatkozó nyilatkozattételre kérheti fel.”

A panaszos elmondása szerint, az igazoltatása és annak jogszerűsége megkérdőjelezhető volt.

A rendőri jelentések szerint, az intézkedő r. zászlós közölte a panaszossal, hogy az ország egész területére elrendelt fokozott ellenőrzés keretében vonja intézkedés alá, ugyanakkor az is kiderült, hogy a jelentés személyi szabadság korlátozásáról nyomtatványon az Rtv. 29. §-ban foglaltakra történő hivatkozással hajtotta végre az igazoltatást. A Debreceni Rendőrkapitányság vezetője az igazoltatás tényleges jogalapja, indoka és célja kapcsán a korábban említett (ld. 1. pont) bejelentést nevezte meg.

Megállapítható, hogy a rendőrségre verekedésről történt bejelentés miatti jogsértő cselekmény elkövetőinek felkutatása érdekében, illetve a tanúk elkövetőre vonatkozó személyleírása és a panaszos megjelenése és külseje között a rendőr által felfedezett hasonlóság miatti intézkedés kezdeményezése jogszerű, és bűnüldözési célból indokolt volt. A panaszos igazoltatása tekintetében a panaszt **elutasítom**.

3.) *A panaszos sérelmezte az előállítását.*

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) és f) pontja szerint, „*A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt,*

a) aki a rendőr felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni, vagy az igazolást megtagadja;

f) aki a szabálysértést az abba hagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani”.

Az Rtv. 29. § (4) bek. értelmében, „*A személyazonosság igazolásának megtagadása esetén az igazoltatott a személyazonosság megállapítása céljából feltartóztatható, a személyazonosság megállapításának sikertelensége esetén előállítható, ha a személyazonosság megállapítása más módon nem biztosítható, a személyazonosság megállapítása céljából az igazoltatottól ujjnyomat vehető, az igazoltatotról fényképfelvétel készíthető, továbbá a külső testi jegyek észlelés és mérés alapján rögzíthetők.*”

Az Rtv. 19. § (1) bekezdés alapján, „*A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.*”

A Szolgálati Szabályzat 25. § (1) bekezdése szerint, „Az igazoltatás során a rendőr elkéri az igazoltatott személyazonosító igazolványát vagy egyéb, a személyazonosságot hitelt érdemlően igazoló okmányát. Ha az okmány valóságos vagy az igazoltatott személyazonossága kétséges, a rendőr ellenőrző kérdéseket tehet fel, felszólítja az igazoltatott személyt adatainak bemondására, a bemondott adatokat az okmánnyal összehasonlítja. Az intézkedés során minden esetben ellenőrizni kell az igazoltatott személy és a bemutatott okmány adatait a Schengeni Információs Rendszerben (SIS), a körözési információs rendszerben, valamint - szükség szerint - a személyi adat- és lakcím nyilvántartásban vagy az okmány-nyilvántartásban.”

A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény (továbbiakban: Szltv.) 29. § (4) bekezdés értelmében, „A polgár személyazonosságát - a személyazonosító igazolványon túl - az érvényes útlevél vagy a kártyaformátumú vezetői engedély igazolja. A személyazonosítás céljából - jogszabályban meghatározott kivételekkel - a polgár nem kötelezhető más okmány bemutatására.”

A panaszos a beadványában előadta, hogy nem felel meg a valóságnak a rendőr azon állítása, hogy csak többszöri felszólításra adta át a személyi igazolványát. Állítása szerint, azonnal átadta, csupán közölte, hogy az ketté van törve és a műanyag tokból kivéve szét fog esni. Sérelmezte, hogy a tokban volt a diákigazolványa és a lakcímkártyája is, amit a rendőr nem fogadott el hitelt érdemlő okmánynak. Állítása szerint nem változott annyit az igazolványképhez viszonyítva, hogy annak gyanúsnak kellett volna lenni, illetve az okmány érvényességi ideje sem járt le. Nehezményezte, hogy hiába mutatta meg a rendőrnek az okmánycserével kapcsolatos papírjait, az intézkedéskor nem vette figyelembe. Amikor a rendőr hosszasan ellenőrizte mobiltelefonon keresztül az adatait, akkor jelezni kívánta, hogy a buszát le fogja késni, mire a rendőr olyan agresszíven és üvöltve utasította rendre, hogy attól megijedve két-három lépést hátrébb ment. A rendőr ezt látva a panaszos után nyúlt, mellkason vágta és egy erős mozdulattal magához húzta.

A rendőri jelentés szerint, amikor a r. zászlós egyedül maradt a panaszossal az intézkedés elején, annak magatartása megváltozott, már nem volt együttműködő. Csupán többszöri felszólításra volt hajlandó átadni az igazolványát, mely a rendőr állítása szerint is törött volt, azonban ez a körülmény nem volt akadály a adatok nyilvántartásban történő ellenőrzésének, melyet a rendőr meg is kezdett. A panaszos és a rendőr elmondása abba is megegyezik, hogy a panaszos jelezte a rendőrnek, hogy igyekezzen az intézkedéssel, mivel megy a busza. Az a körülmény is azonosan szerepel az iratokban, hogy mialatt a rendőr a mobiltelefonon adategyeztetést folytatott, az intézkedésből a panaszos úgy mondott „kilépett”. Állítása szerint megijedt és hátralépett, míg a rendőr úgy észlelte, hogy el akar távozni mellette a helyszínről, melyből arra következtetett, hogy a panaszos személyének ellenőrzését nem áll módjában befejezni. Az intézkedés összes körülményeit értékelve a rendőr az előállítás mellett döntött, mely döntését megerősítette az a körülmény is, hogy a panaszos személyi igazolványa törött volt, illetve az intézkedés alól ki akarta vonni magát, valamint a személy- és ruházatleírás hasonlított a garázdaság elkövetésének gyanúja miatt keresett elkövetőjével.

A panaszos sérelmezte, hogy a nála lévő diákigazolvánnyal és lakcímkártyával is igazolhatta volna magát. A jogszabály egyértelműen fogalmaz akkor, amikor a hitelt érdemlő igazolás esetében a személyi igazolványon kívül az útlevelet és a vezetői engedélyt fogadja el. A panaszos nem tesz említést arról, hogy ezen két okmány nála volt-e, így a rendőr szakszerűen intézkedett akkor, amikor a nála lévő lakcímkártyát és diákigazolványt hitelt érdemlő igazolásként nem fogadta el.

Megállapítom, hogy a rendőr indokoltan döntött a panaszos előállításáról, mely az arányosság követelményeinek is megfelelt, valamint annak szükséges jogalapja fennállt, ezért a panaszt **elutasítom**.

4.) *A panaszos sérelmezte, hogy az előállítás időtartama az igazolás szabadon bocsátásról nyomtatványon – állítása szerint – nem a valós időpontot rögzítette, valamint az előállítást követően alkoholszondát alkalmazta vele szemben.*

Az Rtv. 15. § (1) bekezdés szerint, „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.”

Az Rtv. 33. § (3) bekezdés alapján, „a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

(4) *Az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.*”

A panaszos állítása szerint, az előállítása során eljárási cselekmény vele szemben nem került foganatosításra, az alkoholszondás vizsgálat célját nem értette és az arra történő magyarázatot sem tudta elfogadni. Megítélése szerint, rosszul rögzítették a szabadon bocsátásának időpontját. Rendőrök kísérték át a kórházba, ott nem mozoghatott szabadon, illetve a kórházból újra visszaszállították a rendőrkapitányságra, így megítélése szerint, az előállítása kb. 19.30 körüli ideig tarthatott.

A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy a panaszossal szembeni intézkedés 2012. április 4-én 11.10 órakor vette kezdetét. Először a MÁV állomáson lévő rendőrségre kísérte a rendőr a panaszost, ahol 2-3 percet tartózkodtak, majd szolgálati gépkocsival átszállították a Debreceni Rendőrkapitányság épületébe, ahová 11.39 órakor érkezett meg. Itt az előállítóba történő befogadással kapcsolatos intézkedések foganatosítása történt, melyet követően a panaszos az előállítóban került elhelyezésre. A vele szemben foganatosított következő intézkedés csupán 14.45 órakor került foganatosításra, melynek során az általa elkövetett szabálysértéssel kapcsolatosan hallgatták meg. A jegyzőkönyv adatai szerint, a meghallgatás 15.35 órakor fejeződött be, az igazolás előállításáról szóló nyomtatvány szerint, 15.55 órakor bocsátották szabadon.

Ezt követően 16.20 órakor alkoholszondás vizsgálat történt, majd a sérülései miatt a Kenézy kórházba kísérték a rendőrök, ahol mindvégig „örizték”, majd 19.00 óra körüli időben ismét visszaszállították a rendőrkapitányságra, ahol lemásolták az orvosi vizsgálatról készült ambuláns lapot és egy r. őrnagy újra meghallgatta a bántalmazással kapcsolatban.

(Nyilvánvaló az is, hogy a panaszosnak ebben az esetben nem volt más választása.)

Megállapítható, hogy a panaszosnak az előállítóban történő elhelyezése és a meghallgatása közötti több mint három órás időtartam eseménytelenül telt el, konkrét intézkedés vele szemben nem került foganatosításra. Az elvégzett alkoholszondás vizsgálat, illetve a kórházba történő szállítás és az ott tartózkodás időtartama alatt a panaszos már ugyan szabadon bocsátásra került, ennek ellenére vele szemben több eljárási cselekmény került még foganatosításra, ezért a panaszoknak **helyt adok**.

5.) *A panaszos sérelmezte a testi kényszer alkalmazását.*

Az Rtv. 17. § (1) bekezdés alapján, „A rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok

sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.”

Az Rtv. 19. § (2) bekezdés szerint, *„A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.”*

Az Rtv. 47. §-a értelmében, *„A rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.”*

A Szolgálati Szabályzat 39. § (1) bekezdése alapján, *„Az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan.*

(2) Az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget:

a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat,

A Szolgálati Szabályzat 40. § (1) bekezdés szerint, *A megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erőfelfejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.”*

A panaszos állítása szerint, nem volt arányos és jogszerű a vele szemben alkalmazott testi kényszer. Állítása szerint a rendőr tenyérrel mellkason vágta, majd közel húzta magához és felkarját megszorította.

A r. zls. jelentése szerint kb. 5 percet vett volna igénybe a személy priorálása, azonban az intézkedés alá vont ezt nem akarta megvárni, többször is kijelentette, hogy neki erre nincs ideje, felszólította a rendőrt, hogy igyekezzen az intézkedéssel. A rendőr több ízben is figyelmeztette a panaszost, hogy az intézkedés befejezéséig a helyszínen kell maradnia, továbbá arról is tájékoztatta, hogy a nyilvántartóban történő ellenőrzése csak néhány percet fog igénybe venni. A leírtak ellenére, miközben a rendőr telefonált a személy megpróbált a helyszínről eltávolozni, oly módon, hogy egyszerűen el akart mellette sétálni. Ismételten felszólította, azonban a személy nem állt meg, így egy gyors és határozott mozdulattal utána nyúlt és bal felkarját megfogta, azaz testi kényszerrel a helyszínen visszatartotta. A r. zls. jelentése szerint, az előállítás során a panaszos mindvégig passzív magatartást tanúsított, csak lassan lépkedett, illetve minden lépésnél megtorpant, próbálta magát hátrafelé tolni.

Megállapítható, hogy a panaszos azon viselkedése, hogy a rendőri intézkedés során, annak befejezése alatt elindult – amelyet maga a panaszos is elismert, hiszen úgy nyilatkozott, hogy három lépést tett meg hátrafelé, miközben a rendőr mobiltelefonon keresztül beszélt valakivel – értékelhető volt egyfajta rendőri intézkedéssel szembeni ellenszegülésnek, így a rendőr alappal döntött a testi kényszer alkalmazása mellett, mely miatt a panaszt e tekintetben **elutasítom.**

6.) A panaszos nehezményezte a bilincs alkalmazásának indokát.

Az Rtv. 48. §-a szerint, „A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

- b) támadásának megakadályozására,
- c) szökésének megakadályozására,
- d) ellenszegülésének megtörésére.”

A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdése alapján, „Bilincs alkalmazása, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt

- a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,
- b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja,
- c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,
- d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,
- e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget,
- f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy
- g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.

(6) A bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy

- a) a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha
 - aa) a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől,
 - ab) az érintett személy szállítása, átkísérése nem az arra a célra kialakított járműben történik,
 - ac) az érintett személyt a rendőr egyedül állítja elő,
- kivéve, ha az intézkedésben érintett kezei az erre a célra kialakított övhöz vannak bilincselve;
- b) lábbilincselés, valamint kéz és láb bilincselés együttes alkalmazása akkor indokolt, ha arról, akivel szemben alkalmazzák, feltételezhető, hogy önmagában vagy másban kézbilincs alkalmazása esetén is kárt tud okozni, vagy a bűncselekmény jellege azt indokolja;
 - c) tárgyhoz bilincselésnek - az (5) bekezdésben meghatározott korlátozás mellett - akkor van helye, ha a személy önkárosításának, támadásának vagy szökésének megakadályozása, ellenszegülésének megtörése, vagy az intézkedés eredményes befejezése más módon nem biztosítható.”

A panaszos sérelmezte, hogy a rendőr a peronra kéri őt nagy erővel megbilincselte és annak ellenére nem engedett a szorításon, hogy azt többször kérte, melynek következtében a bilincseléssel sérülése keletkezett. A panaszos határozottan cáfolta, hogy ő kérte volna a bilincs alkalmazását.

A rendőri jelentés szerint a rendőr a helyszínről gyalogosan vitte a MÁV állomás melletti rendőrőrsre a panaszost úgy, hogy az állomás indulási oldala melletti taxi drosztnál található gyalogjárda, majd az ún. üzemi bejáraton át kísérte. A meghallgatásakor a r. zászlós azt adta elő, hogy tévesen szerepel a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentésben az, hogy a panaszost a helyszínen bilincselte meg. Állítása szerint, bilincset azért nem alkalmazott, mert erőfölényben volt, illetve úgy gondolta, hogy testi kényszerrel eredményesen befejezhető az intézkedés. Elmondása szerint, a panaszos a rendőrőrstől kb. 20 méterre megkérte, hogy ne vezesse a felkarja fogásával, inkább bilincselje meg, mivel számára megalázó a karfogás. A rendőr ekkor hátrabilincselte a panaszos kezét.

A Debreceni Rendőrkapitányság vezetőjének jelentése szerint, a bilincselésre „nem kifejezetten azért került sor, mert a személyt azt kérte”. A bilincselést – a rendőr jelentésében

részletezett ellenállásra figyelemmel – a „r. zls. is indokoltnak tartotta, arra saját elhatározásából került sor”.

A rendelkezésre álló térfigyelő kamera felvételeinek megtekintése során sem a panaszos, sem az intézkedő rendőr mozgásán rendellenes viselkedés, esetlegesen jogsértő cselekmény nem tapasztalható.

Összefoglalva megállapítható, hogy a rendőr az előállítást a panaszos passzív ellenállása ellenére testi kényszer alkalmazásával kívánta végrehajtani, mivel ennek alkalmazását elegendő eszköznek tartotta. Ezt követően a rendőri jelentésből nem állapítható meg, hogy a panaszos aktív ellenállást tanúsított-e, illetve aktívan ellenszegült-e az intézkedésnek, ezért megítélésem szerint elegendő lett volna a panaszos előállítása során – a rendőr erőfölényére tekintettel – a testi kényszer alkalmazása. Nem tartom életszerűnek azt a körülményt, hogy a panaszos kb. 20 méterre a rendőrörsztől kérte volna, hogy bilincseljék meg egy olyan helyen, ahol egyébként is üzemi terület volt, ezért a panasznak **a bilincselés indoka tekintetében helyt adok.**

7.) A panaszos sérelmezte az intézkedő rendőr modorát és hangnemét.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdés értelmében, „A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”

A panaszos beadványában kifogásolta a rendőrök által alkalmazott hangnemet, konkrétan azt, hogy az intézkedő rendőr többször megfélemlítő, lekicsinylő, illetve származását firtató kifejezéssel illette őt.

Minden egyes rendőrségi irat cáfolta, hogy a r. zászlós csúnyán beszélt volna, illetve a becsületében sértette volna a panaszoszt. A rendőr a meghallgatása során úgy nyilatkozott, hogy mindvégig a jogszabályi előírásoknak megfelelően kommunikált, a különböző felszólításokat annak megfelelően tette. Állítása szerint, a panaszos volt az, aki „kötözködött”.

Az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – egyébként is minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. A rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A döntésem alapjául a rendőri jelentésben, mint közokiratban foglaltakat fogadtam el, a panaszt **elutasítom.**

8.) *A panaszos sérelmezte, hogy a rendőri intézkedés során több sérülése is keletkezett.*

A rendőri intézkedéssel összefüggő sérülések keletkezése körülményeinek feltárása ennek az eljárásnak nem feladata, a Debreceni Rendőrkapitányság vezetőjének 09010-105/71-20/2012.P. számú jelentése szerint, az ügyben a Debreceni Nyomozó Ügyészségen eljárás van folyamatban.

IV.

A Panasztestület állásfoglalása szerint, a rendőr kulturálatlan, modortalan viselkedése miatt a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem állapítható meg, mivel a rendelkezésre álló – egymásnak ellentmondó – bizonyítékok között a Panasztestület az ellentétet nem tudta feloldani.

A Panasztestület álláspontjával nem értek egyet, a megállapításaimat a III. rész 7) pontjában fejtettem ki.

A Panasztestület állásfoglalása szerint, nem volt megállapítható, hogy az intézkedő rendőr a panaszos mellkasára ráütött volna, ezért az sem megállapítható, hogy sérült-e ennek folytán a panaszos emberi méltóságából levezethető testi épséghez való joga. A felkar fogásából származó sérülés kapcsán pedig az összes körülményt figyelembe véve a Panasztestület arra a következtetésre jutott, hogy nem sérült a panaszos testi épséghez való joga.

A Panasztestület álláspontjával nem értek egyet, a megállapításaimat a III. rész 8) pontjában fejtettem ki.

Egyéb vonatkozásban a Panasztestület álláspontjával egyetértek.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein alapul.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) és 326. § (7) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 50. § (1) bekezdése, 100. § (1) bekezdése, 109. § (1) és (3) bekezdései 2. § (1-3) bek.;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. évi törvény 20. § (2) bekezdése, 29. § (1) bekezdése a) és b) pontja, (4) bek. 33. § (2) bek. a.) és f) pontja, (3) és (4) bek., 19. § (1) és (2) bek., 17. § (1) bek., 15. § (1) bek., 47. § 92. § (1) bekezdése, 48. § b.)-d.) pontja, 2. § (1) bek., 19. § (1) bek., 93/A. § (6) és (7) bekezdései;
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 5. § (1) és (2) bekezdése, 25. § (2) bekezdése, 39. § (1) és (2) bekezdése, 40. § (1) bek., 41. § (1) és (6) bek.,
- Szltv. 29. § (4) bek.,

Budapest, 2012. december „ „

**Dr. Hatala József r. altábornagy
országos rendőrfőkapitány**